

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi
PL 66
00521 HELSINKI

Viite: Lausuntopyyntöne 13.6.2024, KaivNro 5523

LAUSUNTO PIHLAJAARAAN KAIVOSPIIRIN LAKKAUTTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Kainuun liiton lausuntoa Puolangalla sijaitsevan Pihlajavaara-kaivospiirin (KaivNro 5523) lakkauttamisesta.

Pihlajavaaran kaivospiirin käyttöalueen ja apualueen kokonaispinta-ala on 50,30 hehtaaria. Kaivospiirin kaivosmineraali on talkki. Kuulutusasiakirjassa todetaan, että Pihlajavaaran kaivospiirillä ei ole aloitettu varsinaista kaivostoimintaa.

Tukesissa on ollut käsiteltävänä Pihlajavaaran kaivospiirin lupamääräysten tarkistamisasia (Tukes 2468/10.03.06/2022), joka on kuulutettu 1.4.2022. Ennen kuin lupamääräysten tarkistaminen on tullut Tukesissa ratkaistavaksi, on kaivosyhtiö Elementis Minerals B.V. ilmoittanut luopuvansa Pihlajavaaran kaivospiiristä ja hakevansa kaivospiirin lakkauttamista. Koska Pihlajavaaran kaivospiiri tulee lakkautettavaksi, päättyy lupamääräysten tarkistamisasian käsittely Tukesissa.

Pihlajavaaran kaivoslupa (kaivosoikeus) raukeaa myös siksi, että kaivosyhtiö ei ole hakenut kaivoslain 68 §:n mukaisesti raukeamisen lykkäämistä ennen kaivostyöhön ryhtymisen määräaika, joka oli 16.12.2023.

Kuulutusasiakirjan mukana olevassa kaivosyhtiön lakkauttamisasiaa koskevassa selvityksessä todetaan, että tehtyjen tutkimusten perusteella Pihlajavaaran esiintymän hyödyntämiseksi ei ole löydetty sopivaa teknisesti ja taloudellisesti soveltuvaa menetelmää. Haasteena on alhainen vaaleus, korkea keltaisuus ja malmin sisältämät epäpuhtaudet, mm. kvartsi.

Kaivospiirin lakkauttaminen

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa Pihlajavaaran kaivospiirin lakkauttamiseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Verkkolaskuosoite
003724969924
Verkkolaskuoperaattori
Basware Oyj
Välittäjän tunnus BAWCFI22

Y-tunnus:

2496992-4

15.8.2024

Dnro 347/06.00/2023

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi
PL 86
90101 OULU

Viite: Lausuntopyyntöne 10.6.2024, POPELY/587/2024

LAUSUNTO TIESUUNNITELMASTA MAANTIEN 19051 TAKKARANTA JALANKULKU- JA PYÖRÄTIE VÄLILLÄ KUURNANTIE-VIHTANIEMENTIE, KAJAANI

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa tiesuunnitelmasta maantien 19051 Takkaranta jalankulku- ja pyörätie välillä Kuurnantie-Vihtaniementie, Kajaani. Suunnittelukohte sijaitsee Kajaanin keskustan koillispuolella, valtatie 5 liittymästä noin 2,8 kilometrin etäisyydelle Takkarannantien vartta.

Hankkeen tavoitteena on lisätä liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen käytettävyyttä (kestävä liikkuminen). Hankkeen arvioidut toteuttamisen kokonaiskustannukset ovat 1,432 M€ (alv. 0 &, MAKU 145, 2020=100).

Tiesuunnitelma

Tiesuunnitelma sijoittuu voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitetulle taajamatoimintojen alueelle A ja maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle M. Lisäksi alue sijoittuu kaupunkikehittämisen kohdealueen (kk, Kainuun maakuntakaava 2020), matkailun vetovoima-alueen (mv, Kainuun maakuntakaava 2020) sekä liikenteen yhteistyökäytävän (lk, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030) kehittämismerkintöjen alueelle.

Täsmennyksenä tiesuunnitelmaselostuksen kohtaan 1.1. Suunnittelun tausta, lähtökohdat ja tavoitteet todetaan, että voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitettua taajamatoimintojen aluetta (A), jolla tiesuunnitelman alue osittain sijaitsee, kehitetään taajamatoimintojen alueena Kajaanin kaupungin toimesta maakuntakaavaa yksityiskohtaisemman suunnittelun kautta.

Kainuun liitto esittää, että tiesuunnitelman hyväksymisehdotuksen kohtaan Kaavoitus, Maakuntakaavat lisätään maininta tiesuunnitelman alueella voimassa olevasta Kainuun maakuntakaavasta 2020: Kainuun maakuntakaava 2020 (Kaavan nimi), Hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 29.4.2009 (Hyväksymispvm) ja Koko suunnitelman alueella (Huom. / Piirustus). Vastaava muutos esitetään tehtäväksi myös tiesuunnitelmaselostuksen kohtaan 1.7.1 Maakuntakaava.

Tiesuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisella edistetään Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelman (2018) tavoitteita.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa tiesuunnitelmasta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
SANNA NIKOLA-MÄÄTTÄ	Telia Tunnistus	26.08.2024 09:30:08 UTC+03:00
SANNA MARJAANA SCHRODERUS	Telia Tunnistus	27.08.2024 08:33:32 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (3 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Kajaanin kaupunginhallitus

kajaani@kajaani.fi

PL 133

87101 Kajaani

Viite: Lausuntopyyntö 25.6.2024

LAUSUNTO KAJAANIN KAUPUNGIN LUOLAKAANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAVALUONNOKSESTA

Kajaanin kaupunki on käynnistänyt Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksen. Kaavoitettava alue on pinta-alaltaan noin 20 km² ja alue sijaitsee Otanmäen lounaispuolella lähellä Pyhännän ja Vieremän kuntarajoja. Pohjan Voima Oy:n tytäryhtiö Luolakankaan Tuulipuisto Oy suunnittelee alueelle 7 voimalan tuulipuistoa. Tuulivoimalan yksikköteho on noin 6-14 MW ja kokonaiskorkeus enimmillään 300 m.

Sähkösiirron osalta ensisijainen vaihtoehto on rakentaa tuulivoimapuistoon sähköasema, josta sähkö syötetään olemassa olevaan, hankealueen halkaisevaan voimajohtoon. Toinen vaihtoehto käsittää sähköaseman rakentamisen tuulivoimapuistoon ja uuden 110 kV voimajohdon rakentamisen Vuolijoen sähköasemalle olemassa olevien voimajohtojen rinnalla samassa maastokäytävässä.

Tuulivoimahankkeeseen on laadittu ympäristövaikutusten arviointi ja Kainuun liitto on antanut 1.9.2023 lausunnon ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Yhteysviranomainen on julkaissut perustellun päätelmän 31.10.2023 (KAIELY/594/2021).

Osayleiskaavaluonnos

Osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostus on laadittu selkeästi ja siinä on kuvattu Kainuun maakunnalliset tavoitteet ja voimassa olevat maakuntakaavat pääosin riittävästi. Kainuun liitto selventää maakuntaohjelman ja ilmastotavoitteiden osalta, että kaavaselostuksessa mainittu Kainuun ilmastostrategia (valmistunut 2011) on osittain vanhentunut. Kainuun liitto pyytää huomioimaan ja tarpeellisin osin korjaamaan kaavaselostusta, että Kainuun ilmastostrategian 2020 ja Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu 2040 -hankkeen tulokset on huomioitu ja sisällytetty tarpeellisilta osin 21.12.2021 hyväksytyyn voimassa olevaan Kainuu-ohjelmaan. Kainuu-ohjelman päivitystyö seuraavalle kaudelle on käynnistetty keväällä 2024. Voimassa olevien maakuntakaavojen osalta Kainuun liitto pyytää huomioimaan ja korjaamaan tarpeellisin osin kaavaselostusta, että Kainuussa on voimassa kuusi maakuntakaavaa, joista Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 ei ole vielä lainvoimainen.

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

Y-tunnus:

2496992-4

Tuulivoimatuotantoa on käsitelty kahdessa voimassa olevassa vaihemaakuntakaavassa Kainuussa, Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035. Luolakankaan tuulivoimahankealuetta (7 tuulivoimalaa) ei ole osoitettu voimassa olevissa maakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena. Tuulivoimamaakuntakaavan koko maakuntakaava-alueita koskevan yleismääräyksen mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Seudullisesti merkittäväällä tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta.

Lausunnoilla olevan osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksessa (s. 104) on todettu, että hanke on yhteensovittavissa alueen lainvoimaisten Kainuun maakuntakaavojen kanssa eikä estä maakuntakaavoissa osoitettujen tavoitteiden toteuttamista. Kaavaselostuksessa (s.175) on myös todettu, että Luolakankaan suunnittelussa on huomioitu Kajaanin kaupungin tuulivoimarakentamista ohjaavan Kajaanin tuulivoimaohjelman 2035 kriteerit ja periaatteet, ja Luolakankaan kaavoitus voi kuitenkin aiheuttaa yhdessä voimassa olevan Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavan kanssa yhteisvaikutuksia lähialueelle ja rajoittaa tulevien tuulivoimaosayleiskaavojen alueita tuulivoimaohjelmassa esitettyjen etäisyyskriteeristöjen rajoittavan vaikutuksen myötä. Kainuun voimassa oleva tuulivoimamaakuntakaava 2035 on valmisteltu siten, että se mahdollistaa seudullisesti merkittävän kokoluokan tuulivoimatuotannon toteuttamis- ja toimintaedellytykset Kainuussa minimoiden haitalliset vaikutukset ja yhteensovittaen nämä tarpeet muiden maankäytön tarpeiden kanssa. Maakuntakaavoituksessa on osoitettu tuulivoimaloiden alueita lausunnoilla olevan osayleiskaava-alueen ympäristöön. Kainuun liitto esittää, että Luolakankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaselostuksessa tuodaan selkeästi esille kaavaratkaisun suhde voimassa olevaan maakuntakaavoitukseen ja osayleiskaavan vaikutus maakuntakaavojen toteutumiseen. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 § mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Kainuun liitto pitää tärkeänä sitä, että tuulivoimahankkeen toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa osayleiskaavan kaavaluonnoksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

27.8.2024

Dnro 231/08.00.01/2022

Sotkamon kunta
kirjaamo@sotkamo.fi
Markkinatie 1
88600 SOTKAMO

Viite: Lausuntopyyntönnö 12.7.2024

LAUSUNTO UUTELAN KAIVOSALUEEN OSAYLEISKAAVAN KAAVALUONNOKSESTA

Sotkamon kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Uutelan kaivosalueen osayleiskaavaluonnoksesta.

Uutelan kaivosalue sijaitsee Jormaskylän alueella noin 20 km päässä Sotkamon kunnan keskustataajamasta lounaaseen. Uutelan osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa nykyisen avolouhoksen laajentaminen, uuden louhoksen avaaminen sekä kaivostoiminnan laajentumisen edellyttämät muut toiminnot. Lisäksi huomioidaan muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin edessä muodostuvat tavoitteet.

Uutelan kaivoksella on Tukesin 15.1.2021 antama kaivospiirin laajentamista koskeva päätös. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on antanut ympäristölupapäätöksen 13.4.2022 Uutelan kaivoksen toiminnan olennaiselle muuttamiselle. Ympäristölupapäätöksestä tehtyyn valitukseen ei Vaasan hallinto-oikeus ole vielä antanut ratkaisua. Kaivoslain uudistamisen myötä toiminnanharjoittaja on tehnyt kaavoitusaloitteen Sotkamon kunnalle, ja kunta on päättänyt yleiskaavan vireilletulosta 3.10.2023.

Osayleiskaavaluonnos

Osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on käsitelty osayleiskaavan suhde maakuntakaavaan ja kaavaa laadittaessa on kiinnitetty huomiota kaivostoiminnan ympäristövaikutuksiin tuotannon aikana ja sen päätyttyä sekä yhteisvaikutuksiin muiden hankkeiden kanssa.

Täsmennyksenä kaava-asiakirjoihin todetaan seuraavaa: osallistumis- ja arviointisuunnitelman (1.2.2024) sivuilta 8 ja 9 esitetään poistettavaksi sulkeissa olevat maininnat "Kainuun tuulivoimamaakuntakaava ehdotus 2035" ja osayleiskaavan kaavaselostukseen (29.5.2024) esitetään lisättäväksi maininta "Maakuntakaava ei ole vielä lainvoimainen" sivulle 58 Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 yhteyteen sekä esitetään lisättäväksi osallistumis- ja arviointisuunnitelman sivulle 9 ja kaavaselostuksen sivulle 62 pohjavesialueita koskevaan suunnittelumääräyk-

seen kuuluva viimeinen lause "Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta".

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
SANNA NIKOLA-MÄÄTTÄ	Telia Tunnistus	28.08.2024 10:46:11 UTC+03:00
SANNA MARJAANA SCHRODERUS	Telia Tunnistus	28.08.2024 10:51:03 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Kainuun ELY-keskus

kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

PL 115

87101 Kajaani

Viite: KAIELY/64/2021

LAUSUNTO NORDIC TALK OY:N SUOMUSSALMEN TALKKIVARANTOJEN HYÖDYNTÄMISEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Tulikivi Oyj:n tytäryhtiö Nordic Talc Oy suunnittelee talkkituotannon aloittamista Kivikankaan kaivospiirin alueella Haaposen esiintymässä, Suomussalmella. Hankealue sijaitsee Suomussalmen pohjoisosassa noin 1,5 km Saarikylän lounaispuolella. Nykyisin Tulikivi Oyj louhii ja jalostaa alueella vuolukiveä Kivikankaan esiintymästä tulisijojen verhouskiviksi ja tulisijoiksi. Vuolukivituotannon on suunniteltu jatkuvan enimmillään vuoteen 2032. Nykyinen kaivospiirin pinta-ala on noin 60 hehtaaria, ja sitä laajennettaisiin uuden toiminnan myötä 85 hehtaarilla, jolloin laajennuksen jälkeinen kaivospiirin pinta-ala olisi 145 ha. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on tarkasteltu seuraavat vaihtoehdot:

- VE0 Talkin tuotantoa ei aloiteta, vuolukiven tuotanto jatkuu
- VE1 Talkin tuotanto aloitetaan, purkuvedet johdetaan Kivijärven suuntaan
- VE2 Talkin tuotanto aloitetaan, purkuvedet johdetaan Saarijärven suuntaan

Vuosittainen kokonaislouhintamäärä olisi enintään 1 000 000 tonnia, josta sivukiven osuus olisi noin 650 000 t ja malmin osuus noin 350 000 t. Talkin tuotanto olisi noin 115 000 t.

Tulikivi Oyj on jättänyt kaivoslupahakemuksen kaivosalueen laajentamiseksi Tukesille 31.8.2018 ja Tukes on antanut sille lupatunnuksen KL2018:007. Hakemuksen käsittely jatkuu YVA-selostuksesta annetun yhteysviranomaisen perustellun päätelmän saamisen jälkeen. Toiminta edellyttää toimintaa vastaavan ympäristöluvan sekä mahdollisesti vesiluvan, jotka tullaan hakemaan YVA-selostuksesta annettavan perustellun päätelmän saamisen jälkeen.

Kainuun liitto on antanut lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma) 1.6.2021.

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA-selostus) on selkeä kokonaisuus ja siinä on huomioitu Kainuun liiton YVA-ohjelmasta antama lausunto riittävästi. YVA-

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

selostuksessa on myös arvioitu vaikutukset kaavoitukseen, maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen.

Kainuun liitto haluaa tarkentaa maakuntakaavatilanteen osalta (YVA-selostus s. 73 ja s. 81), että Kainuussa on voimassa kuusi maakuntakaavaa. Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on kuulutettu voimaan 6.3.2024 ja se ei ole enää vireillä. Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 ei ole vielä lainvoimainen.

YVA-selostuksessa on mainittu Kainuun ilmastotavoitteet (s. 216). Kainuun liitto toteaa, että Kainuun ilmastostrategia 2020 on osittain vanhentunut. Kainuun ilmastostrategian 2020 ja Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu 2040 -hankkeen tulokset on huomioitu ja sisällytetty tarpeellisilta osin 21.12.2021 hyväksytyyn voimassa olevaan Kainuu-ohjelmaan. Kainuu-ohjelman päivitystyö seuraavalle kaudelle on käynnistetty keväällä 2024.

YVA-selostuksessa (s. 87) on virheellisesti todettu hankealueen laajennuksen sijaitsevan maakuntakaavayhdistelmän ns. valkoisella alueella. Selvennyksenä Kainuun liitto toistaa YVA-ohjelmasta antamansa lausunnon koskien hankealuetta:

Kainuun kokonismaakuntakaavan tarkistamisen yhteydessä on muutettu Suomussalmen Kivikankaan kaivospiirin ekt - kohdemerkinnällä osoitettu alue aluevarausmerkinnäksi EK. Vaihemaakuntakaavassa 2030 on osoitettu uutena alueena Kivikankaan kaivoslupa-alue. Nämä toisiinsa rajoittuvat alueet on osoitettu maakuntakaavassa yhtenä aluevarausmerkintäkokonaisuutena EK. Merkinnällä EK osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Suunnitellun hankealueen laajennus ei sisälly kokonaan Kivikankaan EK-merkintään, vaan laajennusalue on maakuntakaavassa osoitetulla maa- ja metsätalousvaltaisella alueella M. Vaihemaakuntakaavaan merkittyjen alueiden lisäksi kaivannaiskivennäisten hyödyntäminen on sallittua myös vaihemaakuntakaavan M-kaavamerkinnällä osoitetuilla maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla, mikäli kaivannaiskivennäisten ottoon liittyvät lupaehdot täyttyvät.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija